

KENT YAKIN ÇEVRESİNİN REKREASYONEL AÇIDAN İRDELENMESİ; BİLECİK PELİTÖZÜ GÖLETİ ÖRNEĞİ

Hilal KAHVECİ^{1*} ve Özlem Candan HERGÜL¹

¹*İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*

**Sorumlu Yazar: hilal.kahveci@bilecik.edu.tr*

+*Konuşmacı: hilal.kahveci@bilecik.edu.tr*

Sunum/Bildiri Türü: Sözlü/Tam Metin

Özet – İnsanların boş zamanlarını değerlendirebilmek, sürekli yaşadıkları ortamlardan uzaklaşmak, doğa ile temas edebilmek, yenilenmek ve daha yüksek motivasyonla günlük yaşamlarına devam edebilmek amacıyla gerçekleştirdikleri rekreasyonel etkinlikler her geçen gün daha büyük önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda özellikle su kıyıları doğal, kültürel, ekonomik ve estetik birçok rekreatif olanaklar sunmaktadır. Su kıyıları doğal yada yapay olsun kent içi ve kent yakın çevresinde flora ve fauna alanı oluşturma, kent ekolojisini iyileştirme ve düzenleme (mikroklimatik etki), kentliye ve ziyaretçilere rekreasyon olanağı sunma gibi çeşitli fonksiyonlara sahip alanlar olarak öne çıkmaktadırlar. Ayrıca geniş su yüzeylerini izlemenin insan üzerindeki olumlu etkisi ile su kıyıları, peyzajı üçüncü boyuta getirerek derinlik ve yansıma veren peyzaj tasarımının başlıca bileşenlerinden olması ile öne çıkmaktadırlar.

Bu çalışmada Bilecik kent merkezine 7 km uzaklıkta bulunan Pelitözü Gölü ve yakın çevresinin sunduğu doğal ve kültürel kaynak değerleri ile rekreasyonel olanakları değerlendirilmiştir. Yapılan arazi çalışması ve gözlemler sonucunda çalışma alanının 4 mevsim gündüz ve bazen akşamları kullanıldığı, özellikle sıcak havalarda ve hafta sonu, alan kapasitesinin üzerinde kullanım yoğunluğu olduğu görülmüştür. Pelitözü Gölü ve yakın çevresinin doğal ve kültürel özelliklerinin sürdürülebilir planlama yaklaşımı ve kullanıcı odaklı bütüncül bir biçimde ele alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler – Kent yakın çevresi, rekreasyon, Bilecik, Pelitözü Göleti, su kıyısı

I. GİRİŞ

Uygarlık tarihinin başlangıç noktası olarak kabul edilen kentsel mekanlar, insanların sayılabilecek pek çok nedenle yeryüzünde belirli bölgelere toplanmaları kendi aileleri ve akrabaları dışındaki kimselerle birlikte yaşama gerekliliği veya sosyalleşme eğilimlerinin ortaya koyduğu bir yaşam biçimi ve mekanı olarak karşımıza çıkmaktadır ([1], [2], [3], [4]). [2]'ye göre kentler doğal ve kültürel birçok unsurun bir arada ve karşılıklı etkileşim içinde bulunduğu insan ekosistemleridir. Bir yandan hava, toprak, su, bitki gibi doğal çevre koşulları, diğer yandan da ekonomik kalkınma için sürekli geliştirilmek zorunda olan ulaşım, ticaret, sanayi, turizm gibi sosyo-ekonomik faaliyetler aynı alanda ve iç içe geçmiş durumdadır. Aynı zamanda farklı yaş gruplarına, cinsiyetlere, dillere, dinlere sahip ve çevresel algıları değişkenlik gösteren nüfus gruplarının bir arada yaşadığı karmaşık bir yapı gösterirler. Böylesi bir büyüklük, yoğun yapılaşma ve kentsel hareketlilik kentsel çevre üzerinde de ciddi bir baskı oluşturmakta ve kentler çoğu zaman çevresel bozulma ve kirlenmenin de odağı haline gelen bir anlamda risk mekanlarına dönüşmektedir. Bunun sonucunda insanların yaşam kalitesi için hayati önemde olan doğal yapı ve yeşil alanlar tahrip olmaktadır ([5],[6]). Oysaki bir yörenin gelişmesinde sahip olduğu doğal kaynakların ve bu kaynakların değerlendirilmesinde korumacı yaklaşımlar önemli rol oynar.

Yoğun kentsel yaşamın yorucu etkilerinden uzaklaşmak için bireyler çeşitli rekreatif etkinliklere yönelmektedirler. [7]

rekreasyonel aktivitelere katılımın bireysel yaşam standardını, yaşam kalitesini ve iş memnuniyetini olumlu yönde etkilediğini söylemektedir. [8] bireylerin boş zamanlarını değerlendirebilmek, sürekli yaşadıkları ortamlardan uzaklaşmak, yenilenmek ve daha yüksek motivasyonla günlük yaşamlarına dönebilme amacıyla rekreasyonel etkinliklere her geçen gün daha büyük önem verildiğini belirtmiştir.

-Su Kıyılarının Kente Katkısı

Kentlerde genellikle o kentin insanları rekreasyonel eğilimlerini yapay veya doğal yollarla oluşturulmuş su yüzeylerinin etrafında yoğunluk göstermektedirler [9]. Özellikle karasal iklime sahip, denize kıyısı olmayan kentlerde, su varlığı ve su kıyıları yörenin insanına bulunmaz fırsatlar kazandırmaktadır. Suyun varlığı mekânın biçimlenmesinde başlıca etmenlerden olmuştur. Su kıyıları geçmişten günümüze yaşam kaynağı olmasının yanı sıra estetik olarak da işlev kazandırılarak kullanılmıştır. Kente sağladıkları ekolojik katkıların yanı sıra, kentliye de sahip oldukları yeşil alan potansiyelleriyle sosyalleşme ve yaşam kalitesini artırma fırsatı sunmaktadır. Ayrıca yarattığı mikroklimatik etki ve geniş su yüzeylerini izlemenin insan üzerindeki olumlu etkisi ile su, peyzajı üçüncü boyuta getirerek derinlik veren peyzaj tasarımının başlıca bileşenlerinden olmuştur ([10], [9]).

Bu çalışmada amacımızı;

- kent yakın çevresinde bulunan su kıyılarının ekolojik ve fonksiyonel olarak doğal yaşama ve insanlara katkılarını ele almak
 - kent ekolojisine katkılarını ele almak
 - Bilecik kenti yakın çevresinde bulunan Pelitözü Göleti ve çevresinin sahip olduğu rekreatif olanakları ortaya koymak,
 - var olan rekreatif etkinlikler için alternatif önerilerde bulunmak,
 - kullanıcılar için kaliteli vakit geçirecekleri mekanlar geliştirmek
 - rekreatif etkinlikler ve kent yakın çevresi su kıyıları konusunda farkındalık oluşturmak
- olarak sıralayabiliriz.

II. MATERYAL VE METOD

II.I. Materyal

Bilecik, Türkiye'nin kuzey batısında, Marmara, Karadeniz, Ege ve İç Anadolu bölgelerinin kesiştiği bir noktada yer almaktadır. Kent Osmanlı İmparatorluğunun kurulduğu, tarihi kalıntılarının yer aldığı önemli kültür mirasına sahip ve bu değerlerin geleceğe aktarıldığı bir yerleşimdir. Nüfus yoğunluğu ve arazi yüzölçümü bakımından Türkiye'nin küçük illerinden olan Bilecik, topoğrafik olarak eğimli arazi biçimine sahiptir. Bu nedenle kent içinde açık yeşil alanlar sınırlı ölçekte kalmış kent yakın çevresine eğilim artmıştır. Bilecik kenti yakın çevresinde yer alan önemli rekreatif alanlardan biri de Pelitözü Göleti ve yakın çevresidir.

Pelitözü göleti Bilecik kent merkezine 7 km uzaklıkta, çam ormanları ile göletin bulunduğu eşsiz manzaralara sahip bir doğa parçasıdır. 213.50 hektar alanı olan gölet, deniz seviyesinden 660 m yüksektedir. İlk aşamada sulama amaçlı oluşturulan Pelitözü Göleti günümüzde oldukça etkili bir rekreatif alanı haline getirilmiştir.

Şekil 1. Çalışma alanı

II.II. Metod

Çalışmanın yöntemi 3 aşamadan oluşmaktadır. Yapılan çalışmanın ilk aşamasında konuyla ilgili ve çalışma alanı ile ilgili daha önceden yapılmış literatür çalışmaları incelenmiştir. 2. Aşamada ise arazi çalışması ve gözlemler yapılmıştır. Bu aşamada göl ve yakın çevresi fotoğraflanmış, etkinlik alanları yerinde belirlenmiş ve gözlemler yapılmıştır. Ayrıca farklı zamanlarda yapılan arazi çalışması alanda mevcut rekreatif etkinliklerin kullanım potansiyeli kayıt altına alınmıştır.

Çalışmanın 3. aşamasında elde edilen veriler doğrultusunda Pelitözü Göleti çevresindeki rekreatif alanlarına ilişkin mevcut durum değerlendirilmiş, görüş ve öneriler geliştirilmiştir.

III. BULGULAR

Denize kıyısı olmayan kentlerde genellikle o kentin insanları rekreatif eğilimlerini yapay veya doğal yollarla oluşturulmuş su yüzeylerinin etrafında gerçekleştirmektedirler. Bunun nedeni sakin ve geniş su yüzeyleri insan psikolojisinde sükuneti sağlayan, çevresel görünüme de üçüncü boyut kazandırarak, derinlik veren alanlar olmasıdır.

-Pelitözü Göleti ve Yakın Çevresinde Bulunan Rekreatif Olanaklar

Çalışma alanımız olan Bilecik Pelitözü Göleti yakın çevresi rekreatif alanı kentli ve misafirler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Ulaşım olarak asfalt araç yollarının bulunduğu kent içinden gelen 3 ayrı yola sahiptir. Bu yolların alanla birleştiği 3 noktada da ahşap dokuya sahip giriş kapısı mevcuttur. Aracı olmayan kullanıcılar için de dolmuş seferleri periyodik olarak yapılmaktadır. Pelitözü Göleti çevresinde güvenliği sağlamak amacıyla güvenlik kameralarının olduğu birimler bulunmaktadır.

Alan kullanımı için özellikle bahar aylarında başlayan yoğunluk yazın en üst seviyeye çıkmaktadır. Sabah erken saatlerde piknik alanına gelen kullanıcılar gün bitimine kadar alanda kalıp çeşitli rekreatif etkinlikler gerçekleştirmektedir. Bunlar dinlenme ve eğlenme başta olmak üzere piknik yapma, hamakla sallanma, ağaç altı oturma, seyir, fotoğraf çekme, balık tutma, yürüyüş vb. dir.

Spor aktiviteleri yönünden de çok yönlü bir alandır. Su kıyısında yürüyüş parkuru, bisiklet parkuru, doğa yürüyüşü, çim üzerinde topla oynama, ip atlama ve profesyonel niteliğe sahip plaj voleybol sahası mevcuttur. Özellikle çocukların iyi vakit geçirmeleri için çocuk oyun alanları bulunmaktadır ve bunların içinde kayma, sallanma, tırmanma gibi motor gelişimine katkı sağlayacak üniteler yer almaktadır. Pelitözü Göleti yakın çevresinde kapsamlı çocuk oyun donatılarının bulunduğu 2 adet büyük çocuk oyun alanı ve 1 adet 0-3 yaş aralığı çocuklar için oyun alanı mevcuttur.

Pelitözü Göleti çevresinde halkın yararlanabileceği işletmeler de mevcuttur. Yörük çadırı ve gözleme evi, çay bahçeleri, balık restoranı, mescit, wc, çeşme, bisiklet ve deniz bisikleti kiralama birimleri ve kalmak isteyen misafirler için Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal tesisleri yer almaktadır.

Bunun yanında çocukların oldukça fazla ilgi gösterdiği lunapark alanı kullanıcılara eğlence ve hoş vakit geçirmek için hizmet vermektedir. Ayrıca alanda, açık havada yapılabilecek toplantı, gösteri vb. organizasyonlar için amfi bulunmaktadır. Pelitözü Göletinin batı kısmında rekreatif etkinlikler yoğun olarak yapılmaktadır. Bu alanda işletmelerin dışında çam ağaçlarının altında ahşap oturma birimleri yer almaktadır. Piknik için hazırlıklı gelen ziyaretçiler bu alanlarda mangal yakıp piknik etkinliği gerçekleştirmektedirler. Ağaçların gövdelerine bağladıkları hamaklarda ise dinlenmekte veya çocukları uyutmaktadırlar.

Tablo 1. Pelitözü Göleti ve yakın çevresi rekreatiyonel olanakları

PELİTÖZÜ GÖLETİ VE YAKIN ÇEVRESİNDEKİ REKREASYONEL OLANAKLAR	
İşletmeler	Restoran, Kafe, Gözleme evi, Üniversite sosyal tesisleri, Lunapark, Amfi, Mescit-WC, Çeşme
Spor alanları	Çocuk oyun alanları, Su kıyısında yürüyüş parkuru, Bisiklet parkuru, Plaj voleybol sahası, Çim alanlar
Piknik faaliyetleri	Mangal, Barbekü, Yeme-içme, Ağaç altı oturma, Hamakta sallanma
Hobi etkinlikleri	Seyir, Fotoğraf çekme, Kitap okuma-müzik dinleme, Dinlenme, Su içinde kayıkla gezinti, Doğa gezisi

Şekil 2. Pelitözü Göleti ve yakın çevresinden görünüm

-Pelitözü Göleti ve Yakın Çevresinde Yaşanan Sorunlar

Hassas ekosistemler olan su kıyıları aşırı talep ve yoğun kullanımlar sonucu çeşitli olumsuz etkilere maruz kalmaktadır. Rekreatif ekinliklerin artması ile bu alanlarda restoranlar, kafeler, eğlence alanları, konaklama birimleri vb. işletmeler kurulmaktadır. Bu alanlarda işletme ve tesislerinin artması ekonomik olarak getirisinin yanında çevre üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır ([11]). Örneğin alana tesisin inşa edilmesi aşamasında başlayan tahribatlar, inşaat sonrası katı atıkların uzaklaştırılması, tesise gelenler için yol, otopark alanı oluşturma gibi faaliyetlerle doğal çevrenin azalması, yapay çevrenin artmasıyla devam etmektedir. Bunun yanı sıra araçlardan çıkan egzoz gazları hava kirliliğine sebep olmakta, çöp, gürültü, doğayı tahrip etme (odun toplama, ağaçlara zarar verme vb.) gibi insan kaynaklı problemler açığa çıkmaktadır.

Pelitözü Göleti yakın çevresinde yaşanan en önemli sorun aşırı talep olduğu dönemlerde alt yapı eksikliğinden dolayı ihtiyaçlara cevap verememesidir. Özellikle özel aracıyla gelen kullanıcılar için otopark kapasitesi yeterli olmamakta, insanlar arabalarını doğal alanlara ve ağaçların altına çekmektedirler. Yoğun araç trafiği sonucunda hava kirliliği ve gürültü kirliliği yaşanmaktadır. Bu da biyoçeşitliliğin bozulmasına, doğal çevrenin zarar görmesine neden olmaktadır.

İnsanlar boş vakitlerini değerlendirmek, güzel vakit geçirmek veya sosyalleşmek için rekreasyon faaliyetleri gerçekleştirir. Çalışma alanımızda piknik, mangal, gezinti, sohbet gibi çeşitli aktivitelerden sonra alandan ayrılan kullanıcılar çöplerini tam olarak temizlememektedir. Bunun sonucunda plastik, cam, yemek artığı gibi etmenlerle alanda zararlı bakteriler üremekte orada yaşayan canlılar olumsuz etkilenmektedir.

Piknik yapmak için gelen kullanıcılar doğal kaynak değerlerine zarar vermektedirler. Ağaçlardan kopardıkları dallarla ateş yakmakta, mangal sonrası külleri alana bilinçsizce bırakmaktadır. Ahşap malzemeden yapılmış kapalı ve açık oturma birimleri de bilinçsiz kullanımlar sonucu yıpranmaktadır.

Şekil 3. Alanda yaşanan olumsuzlukların görüntüleri

IV. SONUÇLAR

Endüstrileşmenin ve kentleşmenin uzantısı olarak gelişen yapay çevrelerde, aşırı nüfus artışı, hava kirliliği, gürültü ve yorgunluk insanlarda psikofizyolojik dengesizliklere yol açmaktadır. Bu nedenle kentsel alanlarda günlük yaşantı içerisinde bunalan insanlar, kent yakın çevrelerindeki doğal alanlara yönelmektedir. [12]. Kent yakın çevresindeki bu doğal rekreatiyonel alanların insanlar üzerinde eğitimsel, psikolojik, gelişimsel ve fiziksel açılardan önemli katkılar sağladığı bir gerçektir.

Dünyada ve ülkemizde rekreasyon alanlarının kullanımı kontrolsüz bir şekilde olduğunda, doğal kaynak envanterlerinin kirlenmesi ve hatta yok olması kaçınılmaz hale gelir. Bu nedenle insanlar tarafından yoğun olarak kullanılan rekreasyon alanları mevcut kaynak değerlerinin iyi tespit edilip, koruma kullanım dengesi gözetilerek sürdürülebilir planlama yaklaşımları ile geliştirilmelidir. Bu alanların kullanımında nitelikli çevre özellikleri etkili bir unsur olup alana tekrar gelmelerini ve hoş vakit geçirmelerini sağlamaktadır.

Sonuç olarak Pelitözü göleti ve yakın çevresinde olumlu nitelikte rekreasyon olanakları olduğu görülmüştür. İnsanlar bireysel olarak yada aileleri, arkadaşları, akrabaları ve başka çevrelerden gelen misafirleri ile vakit geçirmek için kente en yakın su kıyısı olan bu alanı yoğun şekilde kullandıkları bir gerçektir. Ayrıca çocuklara yönelik iki farklı yaş grubuna hitap eden oyun alanları aileler için öncelikli tercih alanı niteliği taşımaktadır. Yürüyüş yolu ve bisiklet parkuru su ile yakın ilişki kurmayı, stress atmayı ve yenilenmeyi gerçekleştirmektedir.

Çalışma alanımızda daha önce yapılan bir araştırmaya göre insanlar hoş vakit geçirmek için alanı yoğun bir şekilde rekreatif etkinlikler için kullanmaktadır. Fakat Pelitözü Göleti ve çevresinde altyapı ve üstyapı olanaklarında çeşitli eksiklikler belirlenmiştir. Bunlar bizim çalışmamızda da ele aldığımız gibi; oturma dinlenme alanlarının yetersizliği, temizlik, işletmelerin yetersizliği, alanın akşam kullanımında güvenlik sorunu, ve ulaşım imkanları olmuştur [13]. Ayrıca kullanılan donatı elemanlarının niteliksizliği, ağaç altı oturma alanlarında kullanılan aydınlatmaların yetersiz ve gelişmiş olması önemli sorunlardır.

V. ÖNERİLER

Pelitözü Göleti yakın çevresinin rekreatif gelişim olarak kısa bir geçmişe sahiptir. Bu nedenle alanda yapılacak etkinliklerin ve işletmelerin en iyi şekilde planlanması ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınması çevreye olan baskıyı en aza indireyecektir.

Çalışma alanımızda rekreatif olarak çeşitli faaliyetlerin olduğu fakat bunların kullanıcı istek ve ihtiyaçlarını karşılayamadığı görülmektedir. Bu çalışma doğrultusunda önerilerimizi aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;

- Su kıyılarındaki çevresinde yapılan rekreatif düzenlemelerle oluşturulan alanlarda ağaçlık alanların çoğaltılması ve muhafaza edilmesi halinde, hava kirliliğinin azaltılması ve önlenmesi için alınan diğer tedbirlerin maliyetinin azaltılması mümkün olabilir. Buna ek olarak kent yakın çevresinde bulunan bu nitelikteki alanların estetik, tarihsel ve rekreatif değerlerinin artırılması durumunda söz konusu kentin turistik açıdan daha çekici bir hale getirilmesi, bu doğrultuda hem gelir artırımı, hem de istihdam olanaklarının geliştirilmesi söz konusu olabilir.

- Pelitözü göleti çevresinde piknik yapmak için gelen kullanıcılar için donatı malzemelerinin (oturma elemanı, barbekü, çöp kutusu, örtü, aydınlatma, bilgi ve yönlendirme levhaları vb.) sayısı ve niteliği yeterli oranda değildir. Bu oranın bir an önce tespit edilip gereken iyileştirmeler yapıldıktan sonra kullanıcılara sunulması gerekmektedir.

- Ağaç altı oturma ve kapalı oturma (gazebo) birimleri kullanımlar ve çevre şartlarından dolayı yıpranmıştır. Bu birimlerin boyanması, eksik taraflarının tamamlanması gerçekleştirilmelidir.

- Alanda kullanıcılar için yön, işaret, bilgilendirme ve uyarıcı levhaların yeri, kalitesi ve yeterli olup olmadıkları tekrardan gözden geçirilmelidir. Çöp bırakılmaması için uyarıcı levhaların artırılması gereklidir. Buna ek olarak alandaki çöp donatıları artırılmalı ve çöpler geri dönüşüme kazandırılmalıdır.

- Doğa tutkunları için çam ormanlarının altında su kıyısında güne başlamak için oldukça elverişli bir alandır. Bu

nedenle alanda mevcut etkinliklere ek olarak kamp alanı tasarlanabilir.

- Doğa yürüyüşü için rota belirlenerek, bilgilendirme levhaları ile insanları bu etkinliğe yönlendirebiliriz.

- Kuş gözlem noktaları, alana en hakim noktalarda seyir terasları, fotoğraf çekim noktaları belirlenerek kullanıcıların tercihine sunulabilir.

- Yerel yönetim alanının korunmasında etkili çözümler üretebilir, tur şirketleriyle anlaşarak alana turlar düzenlenebilir.

- İnsanlar için doğaya dayalı etkinlikler düzenlenebilir (ekoterapi seansları, sağlıklı yaşam gezileri, uçurtma şöleni, bahar şöleni vb.)

Sonuç olarak mevcut doğal kaynak envanterleri değerlendirilerek, yerel halk ve ziyaretçilerin ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda rekreatif etkinliklere alternatifler oluşturularak mekansal organizasyonlar oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

- [1] A Özbilen, *Kent İçi Açık Alanlar ve Dağılımı, Tarihi Eserler ve Gelişen Yeni Yapılaşma; Trabzon Kentinde Bir Uygulama Örneği*, KTÜ Orman Fakültesi, Genel Yayın No:155, Fakülte Yayın No:17, Trabzon, 1991.
- [2] A Karadağ, *Kentsel Ekoloji: Kentsel Çevre Analizlerinde Coğrafi Yaklaşım*, Ege Coğrafya Dergisi, 18/(1-2), 31-47, İzmir, 2009.
- [3] A Gül ve V Küçük, *Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı: 2, ISSN: 1302-7085, Sayfa: 27-48, 2001.
- [4] I Çınar, *Kent parklarının rekreatif yönden yeterliliği üzerine Fethiye-Muğla kent parkları örneğinde bir araştırma*, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi. 5(2):33-38, 2008.
- [5] F Bekiryazıcı, *Kentsel Açık-Yeşil Alanların Sağladığı Ekosistem Hizmetleri*, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Y.Lisans Tezi, Trabzon, 2015.
- [6] S Öztürk ve Z Özdemir, *Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Yaşam Kalitesine Etkisi "Kastamonu Örneği"*, Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi, 13 (1): 109-116, 2013.
- [7] Y Aksoy, S Çankaya ve M Y Taşmekteplioğlu, *The Effects of Participating in Recreational Activities on Quality of Life and Job Satisfaction*, Universal Journal of Educational Research 5(6): 1051-1058, DOI: 10.13189/ujer.2017.050619, 2017.
- [8] E Can, *Boş Zaman, Rekreatif ve Etkinlik Turizmi İlişkisi*, İstanbul Journal of Social Sciences, Summer: 10, ISSN: 2147 – 3390, 2015.
- [9] B Tülek ve M E Barış M E, *Kent içi ve Yakın Çevresindeki Su Kıyısı Rekreatif Alanlarının Ekolojik Kriterler Açısından Değerlendirilmesi: Mavi Göl Örneği*, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt 28, Sayı 2, 13-26, 2014.
- [10] Z Eminağaoğlu, H Surat, A Yavuz Özalp, Y K Yaman, *Borçka Barajı Gölü ve Çevresi Rekreatif Alan Kullanım Olanaklarının Belirlenmesi*, Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi, 2016, 16 (2): 348-361, 2016.
- [11] M T Dokulil, *Environmental Impacts of Tourism on Lakes*, DOI 10.1007/978-94-007-7814-6_7, SpringerScience+Business Media Dordrecht, p. 81-88, 2014.
- [12] A T Polat, S Güngör ve S Adıyaman, *Konya Kenti Yakın Çevresindeki Kentsel Rekreatif Alanlarının Görsel Kalitesi İle Kullanıcıların Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkiler*, I. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu, 26-28 Ekim, Kahramanmaraş, 2012.
- [13] A Okuyucu ve S Mentese, *Pelitözü Göleti ve Çevresinin Rekreatif Alan Kullanımı ve Doğal Çevre Üzerine Etkileri*, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 87, Ocak, s. 399-409, ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.14593>, 2019.